

ความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการบริหาร โดยใช้โรงเรียน
เป็นฐานของโรงเรียนบ้านวังไทรโนนสมบูรณ์ สำนักงานเขตพื้นที่

การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 2

SATISFACTION OF PARENTS TOWARDS THE SCHOOL BASED
MANAGEMENT OF BANWANGHAINONSOMBOON SCHOOL

UNDER THE OFFICE OF LOEI PRIMARY EDUCATIONAL
SERVICE AREA 2

¹ธาดา ภูพวก

¹Tada Phoophuak

มหาวิทยาลัยราชธานี, ประเทศไทย

Ratchathani University, Thailand.

tadajung@hotmail.com

Received May 10, 2021; Revised July 12, 2021; Accepted August 25, 2021

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียน ที่มีต่อการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนบ้านวังไทรโนนสมบูรณ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 2 ความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียน จำนวน 108 คน โดยศึกษาตามกรอบแนวคิด 5 ด้าน คือ หลักการกระจายอำนาจ หลักการมีส่วนร่วม หลักการคืนอำนาจ หลักการบริหารตนเอง หลักการตรวจสอบและถ่วงดุล เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า คือ แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 45 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นรายข้อระหว่าง 0.30 ถึง 0.85 และค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.87 สถิติพื้นฐานที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า ความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียน ที่มีต่อการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็น

---

¹ นักศึกษา หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย มหาวิทยาลัยราชธานี

ฐานของโรงเรียนบ้านวังไทรโนนสมบูรณ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 2 โดยรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก เรียงอันดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านหลักการกระจายอำนาจ ด้านหลักการคืนอำนาจ ด้านหลักการตรวจสอบและถ่วงดุล ด้านหลักการบริหารตนเองและด้านหลักการมีส่วนร่วม โดยมีรายชื่อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดในแต่ละด้าน คือ โรงเรียนให้ผู้รับผิดชอบกลุ่มสาระการเรียนรู้ทุกกลุ่มในโรงเรียนตัดสินใจพัฒนางานได้ด้วยตนเอง โรงเรียนสนับสนุนส่งเสริมให้คณะกรรมการนักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมของโรงเรียน ระเบียบวาระมติที่ประชุมคณะกรรมการสถานศึกษาส่วนใหญ่มุ่งเน้นประโยชน์แก่ผู้เรียนเป็นสำคัญ โรงเรียนระดมทรัพยากรทางการศึกษาจากชุมชนได้อย่างอิสระ สถานศึกษามีการรายงานผลการปฏิบัติงานต่อสาธารณชน

คำสำคัญ : ความพึงพอใจ; ผู้ปกครองนักเรียน; การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน

Abstract

The purpose of this research was to study the satisfaction of parents towards the school based management of Banwanghainonsomboon School under the Office of Loei Primary Educational Service Area 2. The samples consisted of 108 students' parents. The study was in accordance with the 5 conceptual frameworks including the principles of decentralization, participation, return of power, self-management and check and balance. The instrument used in this study was five – rating scale questionnaire of 45 questions with IOC values of 0.30 – 0.85 and reliability of 0.87. Statistics used for data analysis were percentage, mean and standard deviation. The findings of this research were as follows. The overall and by aspect satisfaction of parents towards the school based management of Banwanghainonsomboon School under the Office of Loei Primary Educational Service Area 2 was at a high level that could be chronologically arranged from the highest to the lowest as the followings: decentralization, return of power, check and balance, self-management and participation. The highest average of each aspect was as the followings. The school allowed the responsible persons of each department to make decision in developing their own task. The school encouraged the student committee to participate in organizing school activities. Agenda and resolutions of the school board meeting focused on the benefits of learners. The school independently mobilized educational resources from the community. The school reported their performance to the public.

Keywords: Satisfaction, Students' Parents, School Based Management.

บทนำ

การปฏิรูปการศึกษาของไทยตาม พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546:13) สรุปลงไว้ว่า กระทรวงศึกษาธิการจะกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น โดยเอาชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา วางแผนเสนอแนวคิดร่วมกับโรงเรียนและสถานศึกษา เพื่อให้การบริหารการศึกษามีความสอดคล้องกับสภาพแวดล้อม สังคม เศรษฐกิจของแต่ละท้องถิ่น โดยอาศัยวิทยาการที่สำคัญในท้องถิ่นนั้นเป็นการส่งเสริมให้ชุมชนมีความเข้มแข็ง มีการถ่ายทอดความรู้ความชำนาญที่มีอยู่ในท้องถิ่นมาอยู่ในรูปแบบของการจัดการศึกษาให้เป็นระบบโดยอาศัยสถานศึกษาในท้องถิ่นเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ การจัดการกระบวนการศึกษาให้ประชาชนมีส่วนร่วมนั้นถือว่าเป็นแนวทางแก้ปัญหาได้ตรงประเด็นและสอดคล้องกับความต้องการของชุมชน

การศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นการศึกษาที่มุ่งพัฒนาให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาบุคลิกภาพชีวิตให้พร้อมที่จะทำประโยชน์ ทั้งนี้การปฏิบัติงานในการพัฒนาการศึกษาต้องอาศัยความร่วมมือของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง พัฒนาทุกคนให้มีโอกาสเข้าถึงการเรียนรู้ปฏิรูปการเรียนรู้ปลูกฝังและเสริมสร้างศีลธรรม คุณธรรมจริยธรรม ค่านิยมและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ พัฒนากำลังคน ด้านเทคโนโลยีพัฒนาสังคมแห่งการเรียนรู้เพื่อสร้างความรู้ ความคิด พัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา จัดระบบทรัพยากรและลงทุนทางการศึกษา มุ่งพัฒนาคนและสังคมให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ รัฐได้ตระหนักว่าการจัดการศึกษาที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน ทั้งนี้การพัฒนาคนที่สมบูรณ์ต้องพัฒนาทั้งร่างกาย จิตใจและสติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต (คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. 2544:41)

กระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาเยาวชนของชาติเข้าสู่ศตวรรษที่ 21 โดยมีการกำหนดสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน มุ่งส่งเสริมพัฒนาผู้เรียนทุกคน ซึ่งเป็นกำลังของชาติให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งด้านร่างกาย ความรู้ คุณธรรม มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทย และพลเมืองสากล ยึดมั่นในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข มีความรู้และทักษะพื้นฐาน รวมทั้งทัศนคติที่จำเป็นต่อการศึกษาต่อการประกอบอาชีพและการศึกษาตลอดชีวิตโดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ บนพื้นฐานความเชื่อว่าทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้เต็มศักยภาพ โรงเรียนเป็นหน่วยงานทางการศึกษาที่สำคัญที่สุด เนื่องจากเป็นสถานศึกษาแห่งแรกที่ทำให้ความรู้กับนักเรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อนำความรู้ที่ได้ไปใช้ในการพัฒนาตนเองในระดับสูงขึ้นไป ดังนั้น การปฏิบัติงานของโรงเรียนนั้นต้องจัดการเรียนการสอนให้นักเรียน การบริหารเป็นต้นฉบับสนุน คือ การบริหารงานวิชาการ การบริหารงานงบประมาณ การบริหารงานบุคคลและการบริหารทั่วไป

รวมทั้งการประสานงานให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วม ในการจัดการศึกษา โดยการแต่งตั้งให้ เป็นคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ถึงแม้ว่าการศึกษาในระดับนี้เป็นหน้าที่รับผิดชอบของ รัฐและการศึกษาของเอกชนโดยตรงก็ตามกลุ่มบุคคลต่างๆที่เกี่ยวข้องกับเด็กไม่ว่าจะเป็นผู้ปกครอง ครอบครัว ชุมชนและสถาบันอื่นๆได้มีบทบาทเข้ามาร่วมในการบริหารงาน ของโรงเรียนได้หลายประการ ในการบริหารงานของโรงเรียน ซึ่งต้องได้รับสิทธิประโยชน์ ดังกล่าว แต่ต้องเป็นไปอย่างมีคุณภาพได้มาตรฐานโดยเฉพาะผู้ปกครองนักเรียนควรเข้ามามี ส่วนร่วมรับผิดชอบต่อการบริหารงานของโรงเรียน โดยให้การสนับสนุนและร่วมมือกับทาง โรงเรียนในการส่งเสริมการเรียนการสอนด้วย เพราะผลการเรียนการสอนไม่ได้ขึ้นอยู่กับ โรงเรียนเพียงอย่างเดียวเท่านั้น จำเป็นจะต้องได้รับความร่วมมือจากผู้ปกครองในชุมชนซึ่งถือ ว่าเป็นสิ่งสำคัญยิ่ง การบริหารโรงเรียนโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานนั้น เป็นการเปิดโอกาสให้ ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายวางแผนเพื่อพัฒนาการจัดการศึกษาให้มี คุณภาพและสอดคล้องกับความต้องการของชุมชนโดยการบริหารในรูปแบบขององค์คณะ บุคคลที่มีคณะกรรมการสถานศึกษา ตัวแทนผู้ปกครอง เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหาร จัดการโรงเรียน โรงเรียนเปิดโอกาสให้ชุมชนได้มีส่วนในกระบวนการจัดการเรียนรู้ นำภูมิ ปัญญาท้องถิ่นเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งในกระบวนการเรียนรู้ ที่จะทำให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้ ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

จากสภาพปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาความพึงพอใจของ ผู้ปกครองนักเรียน ที่มีต่อการบริหารโรงเรียนโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนบ้านวังไทร โนนสมบูรณ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 2 ในเรื่องการบริหารแบบมี ส่วนร่วม การบริหารโดยองค์คณะบุคคล กระบวนการจัดการเรียนรู้ และการบริหารชุมชน เพื่อจะได้นำผลการวิจัยไปเป็นแนวทางในการ ปรับปรุงแก้ไขและพัฒนา การจัดการศึกษา ของโรงเรียนให้สอดคล้องกับความพึงพอใจของผู้ปกครองและชุมชน ทั้งนี้เพื่อการพัฒนา คุณภาพการศึกษาให้เกิดขึ้นกับตัวนักเรียนในการนำความรู้ไปพัฒนาชุมชนและสังคมต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียน ที่มีต่อการบริหารโรงเรียนโดยใช้ โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนบ้านวังไทร โนนสมบูรณ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาเลย เขต 2

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียน ที่มีต่อการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนบ้านวังไทรโนนสมบูรณ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 2 ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนบ้านวังไทรโนนสมบูรณ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 2 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 152 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนบ้านวังไทรโนนสมบูรณ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 2 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 108 คน โดยใช้ตารางกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของ Krejcie และ Morgan (Krejcie and Morgan.1970 :608) และใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียน ที่มีต่อการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนบ้านวังไทรโนนสมบูรณ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 2 แบ่งเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 สถานภาพส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ มีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ (Check list) จำนวน 2 ข้อ

ตอนที่ 2 ความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียน ที่มีต่อการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนบ้านวังไทรโนนสมบูรณ์สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 2 ใน 5 ด้าน คือ 1) ด้านหลักการกระจายอำนาจ 2) ด้านหลักการมีส่วนร่วม 3) ด้านหลักการคืนอำนาจ 4) ด้านหลักการบริหารตนเองและ 5) ด้านหลักการตรวจสอบและถ่วงดุล

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่เก็บรวบรวมได้จากกลุ่มตัวอย่าง มาตรวจสอบความสมบูรณ์และดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลตามวิธีทางสถิติ เชิงบรรยายเป็นหลักในการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ช่วยวิเคราะห์ข้อมูล ตามรายละเอียดดังนี้

3.1 วิเคราะห์สถานะภาพส่วนบุคคลด้านเพศและอายุ โดยใช้ความถี่และร้อยละ

3.2 วิเคราะห์ถึงระดับความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนบ้านวังไทรโนนสมบูรณ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 2 โดยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) นำเสนอข้อมูลโดยค่าสถิติและความเรียง

ผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียน ที่มีต่อการบริหารโรงเรียนโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนบ้านวังไทรโนนสมบูรณ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 2 สรุปผลการวิจัยดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์เกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศและอายุ ตามตารางที่ 1 ดังนี้

ตารางที่ 1 ค่าร้อยละเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

สถานภาพส่วนบุคคล	จำนวน(คน)	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	25	23.15
หญิง	83	76.85
รวม	108	100.0
2. อายุ		
ต่ำกว่า 30 ปี	9	8.33
30 – 45 ปี	75	69.44
46 ปีขึ้นไป	24	22.22
รวม	108	100.0

จากตารางที่ 1 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 83 คน คิดเป็นร้อยละ 76.85 รองลงมาเป็นเพศชาย จำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 23.15 ส่วนใหญ่มีอายุ 30-45 ปี จำนวน 75 คน คิดเป็นร้อยละ 69.44 รองลงมา มีอายุ 46 ปีขึ้นไปจำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 22.22 ตามลำดับ

2. ผลการวิเคราะห์เกี่ยวกับความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการบริหารโรงเรียนโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนบ้านวังไทรโนนสมบูรณ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 2

ตารางที่ 2 ระดับความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการบริหารโรงเรียนโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนบ้านวังไทรโนนสมบูรณ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 2 โดยรวมและรายด้าน

ด้านที่	ความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียน	$\bar{X}$	S.D	ระดับความพึงพอใจ
1	ด้านหลักการกระจายอำนาจ	4.25	0.65	มาก
2	ด้านหลักการมีส่วนร่วม	4.04	0.74	มาก
3	ด้านหลักการคืนอำนาจ	4.15	0.71	มาก
4	ด้านหลักการบริหารตนเอง	4.06	0.75	มาก
5	ด้านหลักการตรวจสอบและถ่วงดุล	4.14	0.71	มาก
เฉลี่ยรวม		4.13	0.71	มาก

จากตารางที่ 2 พบว่า ความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียน ที่มีต่อการบริหารโรงเรียนโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนบ้านวังไทรโนนสมบูรณ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 2 โดยรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.13$, S.D=0.71) เรียงอันดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยคือ คือด้านหลักการกระจายอำนาจ ($\bar{X} = 4.25$, S.D =0.65) ด้านหลักการคืนอำนาจ ($\bar{X} = 4.15$, S.D =0.71) ด้านการตรวจสอบและถ่วงดุล ($\bar{X} = 4.14$, S.D =0.71) ด้านหลักการบริหารตนเอง ($\bar{X} = 4.06$, S.D =0.75) ด้านหลักการมีส่วนร่วม ($\bar{X} = 4.04$, S.D=0.74)

อภิปรายผล

จากการวิจัย เรื่อง ความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียน ที่มีต่อการบริหารโรงเรียนโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนบ้านวังไทรโนนสมบูรณ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 2 มีประเด็นสำคัญที่ควรนำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. ความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียน ที่มีต่อการบริหารโรงเรียนโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนบ้านวังไทรโนนสมบูรณ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 2 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านหลักการกระจายอำนาจ ทั้งนี้เนื่องมาจากโรงเรียนบ้านวังไทรโนนสมบูรณ์มีการบริหารงานในรูปแบบของการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน เป็นการให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ผู้มีอำนาจตัดสินใจไม่ใช่เพียงแต่ผู้บริหารโรงเรียนเท่านั้นยังคงมีคณะกรรมการสถานศึกษาร่วมกันกำหนดหลักสูตร กิจกรรมการเรียนการสอนการบริหารงบประมาณและบุคลากร การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานเป็นการกระจายอำนาจการควบคุมจากส่วนกลางไปยังชุมชนและโรงเรียน โดยให้คณะกรรมการโรงเรียนซึ่งประกอบด้วยผู้บริหาร

โรงเรียน ครู ผู้ปกครอง สมาชิกในชุมชนและมีตัวแทนนักเรียนร่วมเป็นกรรมการด้วย ได้มีอำนาจควบคุมสิ่งที่เกิดขึ้นในโรงเรียน การที่ผู้ที่มีส่วนได้เสีย (Stakeholders) ในระดับโรงเรียนได้มีส่วนร่วมในการบริหาร ทำให้เกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของโรงเรียนมากขึ้น และทำให้ผลการปฏิบัติงานของโรงเรียนเป็นที่ยอมรับได้มากขึ้น การกระจายอำนาจนั้น เป็นการกระจายอำนาจการจัดการศึกษาจากส่วนกลางไปยังสถานศึกษาให้มากที่สุด โดยมีความเชื่อว่าโรงเรียนเป็นหน่วยสำคัญในการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาการศึกษาของเด็กผลการวิจัยความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียน ที่มีต่อการบริหารโรงเรียนโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนบ้านวังไทรโนนสมบูรณ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 2 รายงาน มีประเด็นสำคัญที่ผู้วิจัยนำมาอภิปรายดังนี้

1.1 ด้านหลักการกระจายอำนาจ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับมาก เรียงอันดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรกคือโรงเรียนให้ผู้รับผิดชอบกลุ่มสาระการเรียนรู้ทุกกลุ่มในโรงเรียนตัดสินใจพัฒนางานได้ด้วยตนเอง โรงเรียนให้อิสระแก่ครูในการจัดเนื้อหาและกิจกรรมการเรียนการสอนโรงเรียนสามารถดำเนินการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาของตนเองได้และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือโรงเรียนมีอิสระในการกำกับ ติดตามและนิเทศงานวิชาการเพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้โรงเรียนบ้านวังไทรโนนสมบูรณ์ได้มีการให้อิสระในการดำเนินกิจกรรมต่างๆอย่างเหมาะสมเพื่อประโยชน์สูงสุดของผู้เรียนให้อำนาจแก่ครูและบุคลากรในการตัดสินใจร่วมกันเกี่ยวกับการบริหารงบประมาณโรงเรียนสามารถดำเนินการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาของตนเองได้ ให้อิสระแก่ครูในการจัดเนื้อหาและกิจกรรมการเรียนการสอน มีอิสระในการจัดหาและใช้สื่อและเทคโนโลยีในการจัดการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ ส่งเสริมให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการวางแผน เสนอแนะ และร่วมกันแก้ไขปัญหาที่เป็นประโยชน์กับโรงเรียน มีการจัดการและการตัดสินใจในรูปแบบคณะกรรมการ หลักการกระจายอำนาจตามแนวทางของ SBM ว่าเป็นการตัดสินใจจากส่วนกลางที่สถานศึกษามีอำนาจตัดสินใจใน 3 เรื่องหลัก คือ งบประมาณและทรัพยากร บุคลากร หลักสูตรหรือโปรแกรมการเรียน โดยให้สถานศึกษามีความยืดหยุ่นในการจัดโปรแกรมการเรียนที่ตรงกับความต้องการของนักเรียนในพื้นที่นั้นๆ และสอดคล้องกับงานวิจัยของอภิตี กลกิจ (2554 :90-91) ได้ทำการวิจัยเรื่องการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานกับมาตรฐานด้านผลผลิตในโรงเรียนเทศบาล กลุ่มการศึกษาท้องถิ่นที่ 5 ผลการวิจัยพบว่า 1) การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในโรงเรียนเทศบาล กลุ่มการศึกษาท้องถิ่นที่ 5 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากโดยมีหลักการกระจายอำนาจ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด และหลักการแบบมีส่วนร่วมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับน้อยที่สุด 2) มาตรฐานด้านผลผลิตในโรงเรียนเทศบาล กลุ่มการศึกษาท้องถิ่นที่ 5 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยมี ด้านผู้เรียนมีสุขภาพและลักษณะนิสัยด้านศิลปะ ดนตรี กีฬา มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุดและด้านผู้เรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์

มีวิจารณ์ญาณ มีความคิดสร้างสรรค์ คิดไตร่ตรอง คิดแบบองค์รวมทั้งระบบ และมีวิสัยทัศน์ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับน้อยที่สุด 3) การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานกับมาตรฐานด้านผลผลิตในโรงเรียนเทศบาล กลุ่มการศึกษาท้องถิ่นที่ 5 มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

1.2 ด้านหลักการมีส่วนร่วม ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับมาก เรียงอันดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรกคือ โรงเรียนสนับสนุนส่งเสริมให้คณะกรรมการนักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมของโรงเรียน โรงเรียนเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการจัดกระบวนการเรียนรู้ ผู้บริหารเชิญชวนชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการระดมทรัพยากรทุกด้าน เพื่อพัฒนาโรงเรียน และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ โรงเรียนเปิดโอกาสและส่งเสริมให้ผู้ปกครองและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมต่างๆ เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ทั้งนี้โรงเรียนบ้านวังไทรโนนสมบูรณ์ได้มีการเปิดโอกาสให้คณะกรรมการสถานศึกษามีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายของโรงเรียน เปิดโอกาสให้คณะกรรมการสถานศึกษามีส่วนร่วมในการวางแผนปฏิบัติงานของโรงเรียน ให้คณะกรรมการสถานศึกษามีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา เปิดโอกาสและส่งเสริมให้ผู้ปกครองและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมต่างๆ เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการจัดกระบวนการเรียนรู้ สอดคล้องกับงานวิจัยของบุญเทียบ ยงทะเล (2547) ศึกษาความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียนหลวงพ่อบานคลองด่านอนุสรณ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 พบว่า ผู้ปกครองนักเรียนขาดความรู้ด้านการจัดทำหลักสูตร จึงมีความคิดเห็นว่า ควรให้ความรู้แก่ผู้ปกครองด้านการจัดหลักสูตร แสดงว่า ผู้ปกครองนักเรียนยังไม่มีความรู้ด้านการจัดหลักสูตรและผู้ปกครองมีความคิดเห็นว่า การจัดหลักสูตรเป็นหน้าที่ของโรงเรียน เพราะผู้ปกครองไม่มีความรู้เรื่องการจัดหลักสูตรจึงอาจเป็นเหตุผลที่ทำให้เนื้อหาหลักสูตรไม่สอดคล้องกับความต้องการของชุมชนผู้ปกครองก็เป็นได้

1.3 ด้านหลักการคืนอำนาจ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับมาก เรียงอันดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรกคือ ระเบียบวาระมติที่ประชุมคณะกรรมการสถานศึกษาส่วนใหญ่มุ่งเน้นประโยชน์แก่ผู้เรียนเป็นสำคัญ โรงเรียนนำข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากคณะกรรมการสถานศึกษาเพื่อออกระเบียบข้อบังคับ แนวปฏิบัติในการดำเนินงานต่างๆ ของโรงเรียน คณะกรรมการสถานศึกษาให้ความเห็นชอบหลักสูตรที่สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ โรงเรียนรับฟังความคิดเห็น และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดตั้งและใช้จ่ายงบประมาณรวมทั้งการจัดหารายได้จากทรัพย์สินของสถานศึกษาจากคณะกรรมการสถานศึกษา ทั้งนี้โรงเรียนบ้านวังไทรโนนสมบูรณ์ได้มีการเปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามามีบทบาทในการจัดการศึกษาในรูปแบบของกรรมการสถานศึกษาขึ้นพื้นฐาน มีการประชุมคณะกรรมการ

สถานศึกษาเพื่อจัดทำแผนพัฒนาการศึกษา รับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจาก คณะกรรมการสถานศึกษาในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการ ของผู้เรียน ชุมชนและท้องถิ่น รับข้อเสนอแนะและการส่งเสริมสนับสนุนในการจัดบรรยากาศ กระบวนการเรียนรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา จากคณะกรรมการ สถานศึกษา รับฟังความคิดเห็น และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดตั้งและใช้จ่ายงบประมาณ รวมทั้งการจัดหารายได้จากทรัพย์สินของสถานศึกษาจากคณะกรรมการสถานศึกษา สอดคล้องกับงานวิจัยของชานาธิป ชำชั้นมะลิ. (2549) ศึกษาการบริหารสถานศึกษาขั้น พื้นฐานโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ในอำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า การปฏิบัติงานได้ ให้อิสระแก่ครู ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี ปฏิบัติ หน้าที่และความรับผิดชอบการประชุมคณะกรรมการสถานศึกษา เพื่อจัดทำแผนพัฒนา การศึกษาจัดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างความสัมพันธ์ชุมชน ประชาสัมพันธ์โรงเรียน เพื่อเปิด โอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการดำเนินงานสถานศึกษา แต่ยังมีปัญหาคือ ประชาชน ชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ไม่มีความพร้อมในการจัดการศึกษา ไม่เข้าใจระบบการทำงาน และบทบาทหน้าที่ของตนเอง ขาดแคลนทรัพยากรและงบประมาณ ขาดการนิเทศและ ตรวจสอบอย่างต่อเนื่องจึงควรมีการประสานงานในการแก้ปัญหาาร่วมกันในทุกภาคส่วนของ โรงเรียนและชุมชน

1.4 ด้านหลักการบริหารตนเอง ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็น รายชื่อ พบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับมาก เรียงอันดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรกคือ โรงเรียนระดมทรัพยากรทางการศึกษาจากชุมชนได้อย่างอิสระ โรงเรียนจัดทำโครงสร้างการ บริหารที่มีความยืดหยุ่นและเหมาะสมกับการบริหารสถานศึกษาของตนเองโรงเรียนมีการจัด กิจกรรมการเรียนรู้หลากหลายรูปแบบวิธี สามารถยืดหยุ่นให้เหมาะสมกับธรรมชาติ และ ความต้องการของผู้เรียน และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ มีการจัดประชุมผู้ปกครองนักเรียนเพื่อ รายงานความสำเร็จของการดำเนินงานด้านต่างๆของสถานศึกษา ทั้งนี้โรงเรียนบ้านวังไทรโนน สมบูรณ์ได้มีการจัดทำโครงสร้างการบริหารที่มีความยืดหยุ่นและเหมาะสมกับการบริหาร สถานศึกษาของตนเอง สามารถบริหารจัดการสถานศึกษาได้หลากหลายวิธีตามบริบทของ สถานศึกษา มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้หลากหลายรูปแบบวิธี สามารถยืดหยุ่นให้เหมาะสม กับธรรมชาติ และความต้องการของผู้เรียน มีการจัดประชุมผู้ปกครองนักเรียนเพื่อรายงาน ความสำเร็จของการดำเนินงานด้านต่างๆของสถานศึกษา สอดคล้องกับงานวิจัยของทรงศักดิ์ ดวงจันทร์. (2552) ศึกษาสภาพการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโดยองค์คณะบุคคลในเขต พื้นที่การศึกษาเชิงราย เขต 3 พบว่า คณะกรรมการสถานศึกษาส่วนใหญ่ยังไม่เข้าใจใน บทบาทหน้าที่ของตนเองและยังไม่มีส่วนร่วมในกระบวนการบริหารสถานศึกษาอย่างจริงจัง เนื่องจากในอดีตคณะกรรมการสถานศึกษาได้รับเชิญเข้าร่วมประชุมกับสถานศึกษา ส่วนใหญ่ จะเป็นการขอความช่วยเหลือด้านทุนทรัพย์เพื่อสนับสนุนกิจการของสถานศึกษา เช่น การ

จัดการกองทุนผ้าป่าเพื่อการศึกษา การขอรับงบประมาณสนับสนุนอาหารกลางวันเพิ่มเติม การขอรับบริจาควัสดุอุปกรณ์และสื่อการเรียนการสอน เป็นต้น ประกอบกับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานส่วนใหญ่มีอาชีพทางการเกษตรและมีฐานะทางเศรษฐกิจที่ค่อนข้างยากจนจึงไม่มีเวลาเข้าร่วมกิจกรรมกับสถานศึกษามากนักแม้ว่าจะเปรียบว่าด้วยคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2546 กำหนดให้มีการประชุมอย่างน้อยภาคเรียนละ 2 ครั้ง ซึ่งในทางปฏิบัติยังไม่สามารถจัดการประชุมได้ครบ ทำให้คณะกรรมการสถานศึกษานั้นเห็นว่า การบริหารจัดการศึกษาเป็นภารกิจของสถานศึกษาที่จะดำเนินการเองไม่ควรเข้าไปก้าวก่าย

1.5 ด้านหลักการตรวจสอบและถ่วงดุล ในภาพรวมอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับมาก เรียงอันดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรกคือ สถานศึกษามีการรายงานผลการปฏิบัติงานต่อสาธารณชน โรงเรียนมีการประเมินผลการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในภาพรวม ชุมชน ผู้ปกครองสามารถตรวจสอบการดำเนินงานของสถานศึกษาและข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ โรงเรียนมีการแต่งตั้งคณะกรรมการติดตามประเมินผลงานของสถานศึกษา ทั้งนี้โรงเรียนบ้านวังไทรโนนสมบูรณ์ได้มีการกำหนดคุณภาพมาตรฐานการศึกษา จัดให้มีระบบประกันคุณภาพภายนอกโดยสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา(สมศ.) มีการดำเนินการตามระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง คณะกรรมการสถานศึกษาตรวจสอบการดำเนินงานจากรายงานประจำปีของสถานศึกษา สถานศึกษามีการรายงานผลการปฏิบัติงานต่อสาธารณชน สอดคล้องกับงานวิจัยของนเรศ จงอารี (2550:138-143) ได้ทำการวิจัยเรื่องการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานกับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี ผลการวิจัยพบว่า 1. สภาพการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก 2. ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการครู ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ส่วนรายด้านอยู่ในระดับมาก 9 ด้าน โดยเรียงตามลำดับ คือ ความรับผิดชอบ ความสัมพันธ์กับผู้ร่วมงานและผู้บังคับบัญชา ความสำเร็จในการปกครองบังคับบัญชา นโยบายและการบริหารสภาพการทำงาน ได้รับการยกย่อง ลักษณะงาน และความก้าวหน้า ส่วนเงินเดือนข้าราชการครู มีความพึงพอใจในระดับปานกลาง 3. สภาพการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานกับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานมีความสัมพันธ์ทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

องค์ความรู้ที่ได้จากการศึกษา

จากการวิจัยเรื่อง ความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการบริหารโรงเรียน โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนบ้านวังไทรโนนสมบูรณ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

ประถมศึกษาเลย เขต 2 องค์กรความรู้ที่ได้จากการศึกษา ใน 5 ด้านคือ 1) ด้านหลักการกระจายอำนาจ โรงเรียนควรมีการกำกับ ติดตาม และนิเทศงานวิชาการเพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น 2) ด้านหลักการมีส่วนร่วม โรงเรียนควรเปิดโอกาสและส่งเสริมให้ผู้ปกครองและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมต่างๆ เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนมากยิ่งขึ้น 3) ด้านหลักการคืนอำนาจ โรงเรียนควรรับฟังความคิดเห็น และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดตั้งและใช้จ่ายงบประมาณ รวมทั้งการจัดหารายได้จากทรัพย์สินของสถานศึกษาจากคณะกรรมการสถานศึกษามากยิ่งขึ้น 4) ด้านหลักการบริหารตนเอง โรงเรียนควรมีการจัดประชุมผู้ปกครองนักเรียนเพื่อรายงานความสำเร็จของการดำเนินงานด้านต่างๆ ของสถานศึกษามากยิ่งขึ้น 5) ด้านหลักการตรวจสอบและถ่วงดุล โรงเรียนควรมีการแต่งตั้งคณะกรรมการติดตามประเมินผลงานของสถานศึกษาอย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 2*, กรุงเทพฯ : กระทรวงศึกษาธิการ.
- คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. (2544). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542*. กรุงเทพฯ : บริษัทพริกหวานกราฟฟิค จำกัด.
- ชนาธิป ขำขันมะลี. (2548). *ศึกษาการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่*. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ทรงศักดิ์ ดวงจันทร์. (2552). *การศึกษาศาสนาการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโดยองค์คณะบุคคลในเขตพื้นที่การศึกษาเชียงราย เขต 3*. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.
- นเรศ จงอารี (2550), *การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานกับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กาญจนบุรี* บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี,
- บุญเทียบ ยงทะเล. (2547). *ศึกษาความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ของโรงเรียนหลวงพ่อบานคลองด่านอนุสรณ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 2*. บัณฑิตวิทยาลัย :มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- อภิรดี กลกิจ. (2554), *การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานกับมาตรฐานด้านผลผลิตในโรงเรียนเทศบาล กลุ่มการศึกษาท้องถิ่นที่ 5, บัณฑิตวิทยาลัย :มหาวิทยาลัยศิลปากร.*